

The Examination of Kripke's View on the Problem of Empty Names

Mahdi Hafezi

Master of Philosophy, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

Fereshteh Nabati *

Associate Professor, Department of Philosophy, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

Extended Abstract

1. Introduction

Kripke's *Naming and Necessity* needs no introduction. In these lectures, he advanced significant critiques of the descriptive theory of names and semantic externalism. However, he deferred addressing the problem of empty names to a later work. This promise was fulfilled in his subsequent lectures, *Reference and Existence*, where he examined the semantics of empty names and explored the relation between naming and ontology. In this paper, we analyze Kripke's views on empty names, drawing primarily on these lectures and his article "*Vacuous Names and Fictional Entities*." We are confronted with these facts:

1. Natural language contains names that lack referents.
2. This referential absence does not impede communication among speakers.
3. Sentences containing such names are intuitively judged as having truth-value

If we uphold the principle of compositionality and assume that a name's sole semantic content is its referent, empty names present a profound theoretical challenge.

* Corresponding Author: fnabati@yahoo.com

How to Cite: Hafezi, M., Nabati, F. (2025). The Examination of Kripke's View on the Problem of Empty Names, *Hekmat va Falsafe*, 21(83), 63-98. doi: 10.22054/wph.2025.79916.2246

Kripke, after critically evaluating the two dominant approaches to name semantics—direct and indirect reference theories—establishes the foundation for his own original and comprehensive account.

2. Literature Review

Although the official printed version of *Reference and Existence* was published in 2013, an unofficial version had long been available, read, and critiqued. In this section, we will discuss works we have reviewed on this subject. Numerous post-Kripkean philosophers—despite their disagreements on details—have advanced theories about language development and fictional entities. Notable contributions include those by Van Inwagen (1977), Thomasson (2003), Braun (2005), and Salmon (2012).

However, beyond language development, Kripke's proposal regarding true-negative existentials has not been well-received by prominent scholars like Evans, Braun, Burgess, and Salmon. Evans views Kripke's suggestion as resembling a metalinguistic or descriptive analysis (Evans, 1982, pp. 349-350). Salmon similarly considers it to be either descriptivist or caught in an infinite regress of empty sentences (Salmon, 2012, pp. 63-65). Burgess thinks Kripke faces an inevitable dilemma: either accept the gappy proposition theory or adopt a metalinguistic analysis (Burgess, 2013, p. 100). Braun argues that such proposals ultimately resort to a meta-propositional view that falls prey to the same problems as descriptive theories (Braun, 1993, pp. 455-456).

3. Methodology

This study undertakes a detailed examination and critical analysis of Saul Kripke's works and those of his critics on the subject of empty names semantics. Through a combination of descriptive exposition and analytical engagement with these texts, the authors have adopted a descriptive-analytical methodology.

4. Discussion

For Kripke, who considers the referent of a name to be its sole semantic content, the presence of empty names in language presents a significant problem. He engages in a detailed critique of prevailing trends in his era in the semantics of names—especially Millian, Russellian, and descriptivist theories—focusing on how they address

the issue of empty names. Contrary to the dominant approach, which treats fictional names as pretended names, Kripke proposes a more ingenious and nuanced strategy.

Understanding Kripke's approach requires attention to the stratification of language—a move that implies a certain acceptance of ambiguity. He distinguishes between two levels of language: developed and undeveloped. The undeveloped level is where empty names are used in independence of their associations with fictional works (such as stories, myths, or erroneous scientific theories). At this level, speakers intend to refer to a real entity—for instance, they use “Hamlet” as if referring to an actual person. According to Kripke, at the undeveloped level, empty names lack referents, and sentences containing them fail to express any proposition at all.

The proposal that language has a form of pretense, applies only at that stage when empty names are introduced into natural language. If for clarity, we narrow the scope of discussion to fiction alone, then, given the presence of an appropriate fictional work, we can say that the language has developed, and there are two distinct usages for fictional names in it: in-the-story and outside-the-story usage.

In in-the-story usage, the truth or falsity of sentences containing empty names is evaluated according to the internal logic of the story, and is interpreted under the sentence operator “in the story”. In outside-the-story usage, however, the referents of empty names are understood as abstract, fictional entities that have entered the actual world through specific creative acts by an author.

Before addressing the problem of empty names at the undeveloped level of language, Kripke argues that if a name is truly empty, then its referent not only does not exist but also cannot exist; in fact, the name's referent has no chance to exist! This is because in order to speak of the possible existence of an object, there must be a conceivable distinction between its ontological conditions of existence (its essential properties) and its epistemic conditions (its accidental properties). For fictional names, such a distinction is not possible. This explains why, when Kripke returned to the undeveloped level of language to examine the uses of empty names, he insists that sentences containing such names express no propositions.

Nonetheless, Kripke takes a two-step approach to resolving the problems of empty names at the undeveloped level of language. First,

he asserts that sentences containing empty names express no propositions. Second, by describing the use of empty names as quasi-intensional, he analyzes such sentences as follows: There is no true proposition about *m* that *p*. Then, looking at natural language and how speakers actually use such sentences, he observes a strong tendency to call them false. Accordingly, by extending the concept of falsity, he proposes that besides its conventional meaning—namely, the existence of a proposition that is not true—falsity can also mean the absence of any proposition.

5. Conclusion

It appears that the issue is as complex as Kripke thinks it is. One of the major problems with the development of language—aside from the principle of parsimony—is the ambiguity between in-the-story and outside-the-story uses of names, as well as the ambiguity between developed and the undeveloped language. Moreover, as Salmon has noted (Salmon, 2012, p. 68), even within in-the-story usage, merely positing an “in the story” operator is insufficient, since it remains unclear what entities empty names are supposed to refer to.

The situation becomes even more difficult when we turn to the analysis of sentences involving empty names at the undeveloped level of language. Nevertheless, Kripke’s proposal, unlike the accounts given by Burgess (2013, p. 100) or Evans (1982, p. 349), does not constitute a metalinguistic analysis. Not only does Kripke devote several pages to criticizing such analyses, but the metalinguistic approach also does not require an expanded notion of falsity, since the resulting sentence still expresses a proposition. Similarly, as Salmon (2012, p. 65) and Evans (1982, p. 350) point out, Kripke’s account is not a variant of the descriptivist theory either, for under that theory, the analyzed sentence expresses a proposition and is false in the ordinary semantic sense of falsity.

Undoubtedly, Kripke’s appeal to “quasi-intensional use” (rather than fully intensional) is ambiguous. Yet it seems to represent a somewhat hesitant effort to emphasize the speaker’s role without committing to a descriptivist theory. Here, Kripke appears to be simultaneously attentive to language use and willing to accept a certain ambiguity in the meaning of the term “false.”

At the end of the fifth lecture in *Reference and Existence*, when Kripke became frustrated with the failure to identify a “third” kind of use for empty terms—following his discussion of Donnellan’s critique of Russell—he concluded that what he pursues is not a pragmatic account, but a semantic one. The proposal, shaped by Donnellan’s objections to Russell and Kripke’s own modifications, centers on the “divergence between speaker reference and semantic reference” as a way to account for Donnellanian counterexamples. In that framework, once ambiguity is resolved, divergence collapses into unity. But in our case, the case of empty names, such disambiguation is impossible—since there is, in fact, no semantic referent at all. For this reason, Kripke seems to acknowledge the speaker’s intended reference when using empty names. Observing the actual practices of language users, he concedes that the concept of “falsity,” beyond its standard semantic meaning—i.e., an incorrespondence between an existing proposition and reality—also carries a pragmatic meaning: the absence of any proposition whatsoever.

Keywords: Kripke, Reference and Existence, Empty Names, Fictional Names, Negative Existential Proposition

بررسی نظر کریپکی درباره مسئله نام‌های تهی

کارشناسی ارشد فلسفه، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

مهدی حافظی

دانشیار فلسفه، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

فرشته نباتی*

چکیده

در این مقاله به شرح و بررسی آرای ساول کریپکی درباره مسئله نام‌های تهی پرداخته شده و از این جهت بیشتر تمرکز ما بر کتاب ارجاع و وجود ایشان بوده است. در بخش اول مفصل‌تر مقاله، به تشریح همراه با جزئیات دیدگاه کریپکی پرداختیم. او ابتدا مسائل نام‌های تهی مطرح کرده است و سپس به بیان و نقد پاسخ‌های موجود در زمانه خودش می‌پردازد. در گام بعدی با تمایز میان دو ساحت زبان تلاش می‌کند برای هر ساحت راه‌حلی در جهت معقولیت کاربرد نام‌های تهی ارائه کند. در ساحت توسعه‌یافته زبان، برای کاربردهای به اصطلاح درون-داستانی از عملگر جمله‌ای «در داستان» استفاده می‌کند و برای کاربردهای به اصطلاح برون-داستانی، نخست نوعی وجودشناسی برای هویت‌های خیالی معرفی می‌کند و سپس قائل به ارجاع این نام‌ها به آن هویت‌های انتزاعی موجود می‌شود. در ساحت توسعه‌نیافته، در مرحله معرفی این نام‌ها به زبان طبیعی، از نظریه‌ای تحت عنوان نظریه وانمودی زبان سخن می‌گوید و در آخرین گام و در مواجهه با مسئله ارزش گزاره‌های واجد نام‌های تهی با پیشنهاد توسعه کاربرد لفظ «کذب» مواجه می‌شویم. در بخش دوم مقاله به بررسی نظرات کریپکی و برخی بازخوردهایی پرداختیم که در مباحث فلسفی داشته است.

کلیدواژه‌ها: کریپکی، ارجاع و وجود، نام‌های تهی، نام‌های خیالی، گزاره سال ۱.

مقدمه

کریپکی در سخنرانی‌های نام‌گذاری و ضرورت، متافیزیک را که (دست کم در سنت تحلیلی) پس از حمله پوزیتیویست‌ها و کوااین به محاق رفته بود دوباره احیا می‌کند و اهمیت انتقادات تاریخی‌اش به نظریه توصیفی نام‌ها و درون‌گرایی دلالت‌شناختی^۱ غیرقابل‌انکار است. در سخنرانی‌های نام‌گذاری و ضرورت موضع کریپکی درباره مسائلی که حول نام‌های تهی پیش می‌آید چندان روشن نیست، غیر از اشاره‌ای به یکی از موضوعات^۲، همه چیز را به آینده موکول می‌کند. او سه سال بعد در سخنرانی‌های موسوم به ارجاع و وجود به بررسی دلالت‌شناسی نام‌های تهی و پیگیری ارتباط نام‌گذاری با وجودشناسی می‌پردازد، امری که یکی از پرسش‌های مهم سخنرانی‌های نام‌گذاری و ضرورت نیز بود. در اینجا قصد داریم با تکیه بر این کتاب نظرات او را در مورد نام‌های تهی بررسی کنیم.

ما با چند واقعیت روبرو هستیم، اولاً نام‌هایی در زبان طبیعی هستند که به چیزی ارجاع نمی‌دهند، ثانیاً این موضوع مشکلی در تفهیم و تفاهم کاربران زبان ایجاد نمی‌کند و ثالثاً شهودی نیرومند وجود دارد مبنی بر اینکه جملات شامل این نام‌ها می‌توانند صادق یا کاذب باشند. کاربران عادی زبان معنادار و مفید بودن سه نوع - جمله «پرسش از وجود چیزها»، «اسناد به نام‌وجودها» و «سالبه‌های وجودی صادق» را می‌پذیرند؛ اما اگر اصل

۱ این مفهوم، اشاره به سازوکار ارجاع تعابیر زبانی دارد. طرفداران درون‌گرایی دلالت‌شناختی (internal semantics) در توضیح سازوکار ارجاع (درمورد بحث ما الفاظ مفرد و معمول‌ها) به آنچه در ذهن گوینده (و شنونده) وجود دارد، متوسل می‌شوند. به طور مشخص، وصف‌های خاصی که گوینده هنگام کاربرد نام «ارسطو» در ذهن خود دارد و به مدد آن‌ها مرجع این نام را مشخص می‌کند. در مقابل، برون‌گرایان دلالت‌شناختی، مانند کریپکی، به سازوکارهایی مستقل از ذهن گوینده متوسل می‌شود، یعنی آنچه در جهان وجود دارد، مثل زنجیره علّی قرض گرفتن مرجع تا مراسم نام‌گذاری اولیه (کریپکی، ۱۹۸۰، ص. ۱۰۳-۱۰۶).

۲ منظور ابتدای سخنرانی اول (همان، ص. ۲۷) و ضمیمه نخست در پایان کتاب (هم، ن، ص. ۱۷۵-۱۷۷) است که به بحث امکان وجود مصداق نام‌هایی که واقعاً تهی‌اند، می‌پردازد.

ترکیب‌پذیری^۱ (principle of compositionality) را پذیرفته باشیم و نیز تنها محتوی دلالت‌شناختی نام را مرجع آن بدانیم، گویا کاربرد نام‌های تهی مشکل‌ساز خواهد بود. کریپکی در اولین گام دو رهیافت کلی به دلالت‌شناسی نام‌ها را بررسی می‌کند، یعنی رهیافت توصیفی یا ارجاع غیرمستقیم نام‌ها و رهیافت میلی یا ارجاع مستقیم نام‌ها. مسئله نام‌های تهی در نگاه اول نظریه توصیفی را نسبت به میلی برتری می‌بخشد؛ کریپکی که از این قضاوت اولیه آگاه است، نظرات فلاسفه‌ای که در این دو دسته‌بندی می‌گنجد را بیان و نقد می‌کند و در نهایت گام‌های لازم را برای طرح رأی اصلی و مبسوط خود برمی‌دارد.

۱. پیشینه پژوهش

مسئله نام‌های تهی یکی از معماهایی است که پاسخ به آن در مقبولیت نظریه توصیفی نام‌ها مؤثر بوده است. پرسشی که پس از حمله کریپکی به این نظریه جلب توجه می‌کرد، این بود که خود او چه راه‌حلی برای این مسئله دارد. پاسخ کریپکی متضمن توسعه دادن به زبان و پیشنهاد دو خوانش ارجاع‌دهنده برای نام‌های تهی است. ضیاء موحد درباره دو نحوه خوانش جملات وجودی داستانی در نگاه کریپکی، یعنی خوانش درون-داستانی و برون-داستانی صحبت می‌کند و تأکید او را بر وحدت معنای وجود یادآور می‌شود، باین حال به سایر جملات، خصوصاً مشکل سالبه‌های وجودی صادق اشاره‌ای نمی‌کند (موحد، ۱۴۰۰: ۱۴۳-۱۴۴). محمدعلی حجتی نیز از پیشنهاد دو خوانش مذکور سخن می‌گوید، باین حال کاربرد درون داستانی را وانمودی و تهی قلمداد می‌کند (حجتی و کاشی، ۱۳۸۴: ۴۷-۴۸) و (حجتی، ۱۴۰۳: ۱۹۷-۱۹۸) بعد از کریپکی فیلسوفان بسیاری، فارغ از اختلاف نظرهایی که در جزئیات پیشنهادشان هست، رأی به وجود هویت‌های داستانی و توسعه زبان در حوزه کاربرد نام‌های تهی داده‌اند که از جمله آن‌ها می‌توان به (Inwagen, 1977)، (Thomasson, 2003)، (Braun, 2005) و (Salmon, 2012) اشاره کرد.

۱ اصل ترکیب‌پذیری: معنا و مصداق یک کل زبانی توسط معنا و مصداق الفاظ تشکیل‌دهنده آن و نحوه آرایش آن‌ها مشخص می‌شود.

بررسی نظر کریپکی درباره مسئله نام‌های تهی؛ حافظ‌ی و نباتی | ۷۱

اما و رای توسعه دادن به زبان، وقتی کریپکی به مسئله سالبه‌های وجودی صادق می‌رسد، پیشنهادش^۱ با واکنش مثبتی از سوی صاحب‌نظرانی مانند اونز، براون، برگس و سمن روبرو نشده است. اونز پیشنهاد کریپکی را چیزی شبیه به تحلیل فرازبانی یا توصیفی دانسته است (Evans, 1982, pp. 349-350)، سمن نیز آن را یا چیزی شبیه به تحلیل توصیفی می‌بیند یا گرفتار تسلسل جملات تهی (Salmon, 2012, pp. 63-65) برگس او را بر سر دوراهی پذیرش نظریه گزاره رخنه‌ای^۲ یا تحلیل فرازبانی ملاحظه می‌کند (Burgess, 2013, p. 100) و نظر براون این است که پیشنهادها این چنینی به نوعی دیدگاه فراگزاره‌ای متوسل شده‌اند که در نهایت گرفتار مشکلات نظریه توصیفی می‌شود (Braun, 1993, pp. 455-456).

۲. نگاهی تاریخی به مسائل نام‌های تهی

۲-۱. قائلان به ارجاع مستقیم

۲-۱-۱. جان استورات میل

میل قائل بود که نام‌های خاص نه دلالت مضمونی^۳ بلکه صرفاً دلالت مصداقی^۴ دارند (Mill, 2006: 24).

۲-۱-۱-۲. انتقادات به میل

غیرازاینکه نظریه میل هیچ توضیحی درباره سازوکار ارجاع نام‌ها ندارد (کریپکی، ۱۹۸۰: ۳۲) معناداری و مفید بودن برخی از جملات، نقدی علیه این دیدگاه است. به نظر کریپکی از آنجایی که در تحلیل میلی وجود مصداق هنگام کاربرد معنادار نام خاص مفروض است، در چهار نوع-جمله زیر به مشکل می‌خوریم، فرض کنید «الف» نام خاص و «ب» محمول

۱ به این بحث در بخش ۲-۵ پرداخته‌ایم.

2 gappy proposition

3 connotation

4 denotation

است:

«الف وجود ندارد» «آیا الف وجود دارد؟» «الف (به عنوان نامی تهی) ب است» «اگر الف وجود داشته باشد، آنگاه ب است»^۱ (Kripke S., 2013: 5).

۲-۱-۲. راسل

راسل تنها در مورد نام خاص منطقی (نه نام خاص متعارف) قائل به ارجاع مستقیم است. ملاک او برای تشخیص نام خاص منطقی این است که نتوان به نحو معقولی در وجود مصداق آن تردید کرد. از نظر او این مصادیق همان داده های حسی ای هستند که از طریق آشنایی^۲ به وجود آن ها علم داریم، وجودی آن چنان بدیهی که داخل در هیچ شکی نمی شود. برای نمونه، داده های حسی بی واسطه که با «این» و «آن» نامیده می شوند و یا احتمالاً «من» دکارتی، نام خاص منطقی راسلی هستند (ibid: 14-15).

۲-۱-۲-۱. انتقادات به راسل

در مورد تبیین سازوکار ارجاع برای نام های خاص منطقی ظاهراً مشکلی وجود ندارد، چون گوینده با مرجع این نام ها به نحو بی واسطه آشناست (کریپکی، ۱۹۸۰، ص. ۳۲)؛ اما کریپکی سه نقد به دیدگاه راسل وارد می کند:

اول) امور تردیدناپذیر^۳ مورد نظر راسل، در عین حال بسیار گذرا^۴ هم هستند. راسل از «قطعیت معرفت شناختی» به «ضرورت وجود شناختی» رسیده است و این حرکتی نادرست است، چون این دو حوزه متمایزند (Kripke S., 2013: 18-19).

دوم) کریپکی واقعیت داستان سرایی را به عنوان مثالی نقض ارائه می کند و می خواهد

۱ شایان ذکر است که اشکالات دیگری نیز به نظریه میلی وارد است، مانند مسئله این همانی های معرفت افزا، بنگرید به (فرگه، ۱۸۹۲، ص. ۴۱-۴۲) یا متون گرایش گزاره ای، بنگرید به (همان، ص. ۵۳-۵۵)، اما با توجه به محدودیت فضا، به ذکر برخی از آن ها اکتفا شد.

2 acquaintance

3 indubitable

4 fleeting

بررسی نظر کرییکی درباره مسئله نام‌های تهی؛ حافظی و نباتی | ۷۳

با ساختن داستانی شخصی (چون داده‌های حسی شخصی هستند) بگوید داشتن نام خاص منطقی خیالی نیز محال نیست. او داستانی با رعایت اصول راسلی می‌سازد و می‌گوید راسل با زدودن امکان (معرفت‌شناختی) تهی بودن نام خاص منطقی، می‌خواهد مسئله را برچیند، اما وقتی آگاهانه در مورد داده‌های حسی‌ام با نام خاص منطقی اما خیالی، رؤیاپردازی می‌کنم، این نظریه جواب نمی‌دهد (Ibid: 20-22).

سوم) کاربر زبان راسلی ظاهراً همواره می‌تواند تأمل کرده و از طریق درون‌نگری^۱ دریابد که کدام نام، متعلق به طبقه نام خاص منطقی خیالی و کدام متعلق به طبقه نام خاص منطقی واقعی است. نحوه معرفی طبقه نام خاص منطقی از سوی راسل، به شکلی است که مانع بروز خطا در تمیز اعضای این طبقه می‌شود، ولی ما عملاً در تشخیص خیالی یا اصیل بودن نام‌های خاص خطا می‌کنیم، چه در حوزه داستان‌ها و چه در حوزه نام‌های علمی تهی (Ibid: 30-31). راسل با ارائه تضمین معرفتی برای اصالت نام‌های خاص، غیر از داستان‌سرایی، خطا را نیز به رسمیت نمی‌شناسد.

چهارم) غیر از مسئله اسناد به نام‌های تهی، نظر راسل درباره نام خاص منطقی، امکان بیان معنادار سالبه‌های وجودی را منتفی می‌کند (Ibid: 22).

۲-۲. قائلان به ارجاع غیرمستقیم و مسائل نام‌های تهی

فرگه، راسل (هنگام سخن از نام‌های خاص متعارف) سرل و ویتگنشتاین (در پژوهش‌های فلسفی) کسانی هستند که کرییکی آن‌ها را قائل به ارجاع غیرمستقیم می‌داند. از نظر کرییکی دو نکته باعث شد که این نظریه‌پردازان (البته با تأکید بر آرای فرگه و راسل) برای حل مسائل نام‌های تهی راهکار توصیفی را برگزینند:

اول) به نظر آن‌ها وجود مفهومی مرتبه دوم است. مفهوم مرتبه اول بر اشیا حمل می‌شود و مفهوم مرتبه دوم بر مفاهیم مرتبه اول. در نگاه آن‌ها از واژه «وجود» باید برای بیان تحقق یا عدم تحقق خارجی خصوصیات استفاده کنیم، نمی‌توان درباره یک شیء گفت وجود دارد

1 introspection

یا وجود ندارد، از نظر این متفکران همه چیز وجود دارد، چراکه نمی توان «اشیا» را به دودسته «اشیای موجود» و «اشیای ناموجود» تقسیم کرد (Ibid: 6-7). به این ترتیب آن اموری که به دودسته موجود و ناموجود تقسیم می شوند، مفاهیم مرتبه اول اند. دوم) نظریه پردازان توصیفی فکر می کنند نظریه آن ها می تواند از سه نوع - جمله ای که در مقدمه ذکرشان رفت، تبیینی مناسب ارائه کنند.

فرگه و راسل نام های متعارف را معادل توصیفی خاص می گیرند که یک چیز را در جهان مشخص می کند؛ به این ترتیب جملات مورد نظر ما چنین تحلیل خواهند شد: «پرسش از وجود چیزها»، پرسش از این است که آیا مطابق با این توصیف خاص چیزی یگانه در جهان وجود دارد؟ جمله «سالبه وجودی»، می گوید مطابق این توصیف خاص، چیزی یگانه در جهان وجود ندارد و جملات حاوی «اسناد به ناموجودها»، ادعایی (کاذب برای راسل، بدون ارزش صدق برای فرگه) دارند که چیزی یگانه مطابق با این توصیف خاص در جهان وجود دارد و محمول مورد نظر ما بر آن حمل می شود. تفاوت مهم سرل و ویتگنشتاین در این است که تقریباً هر دو، نام های خاص را معادل تعدادی نامشخص از اوصاف خاص گرفته اند (سرل، ۱۹۵۸: ۲۸۶) و (ویتگنشتاین، ۱۹۵۳: ۵۶-۵۷).

۲-۱. انتقادات به قائلان به ارجاع غیرمستقیم

انتقادات کریپکی بر نظریه توصیفی در طول سخنرانی های نام گذاری و ضرورت بر تحلیل نظریه توصیفی در خصوص نام های تهی نیز وارد است^۱ و خود کریپکی به نحو مختصری آن ها در ارجاع و وجود را یادآور می شود (Kripke S. , 2013, pp. 12-13) چراکه قائلان به نظریه توصیفی، نام های خاص متعارف تهی و غیرتهی را معادل وصف خاص می دانند و از این نکته برای حل مسئله نام های تهی کمک می گیرند. به انتقادات کریپکی بپردازیم:

۱ استدلال های کریپکی علیه نظریه وصفی در طول کتاب نام گذاری و ضرورت پراکنده اند، استدلال موجهاتی حدوداً در (کریپکی، ۱۹۸۰، ص. ۵۴)، استدلال معرفت شناختی حدوداً در (کریپکی، ۱۹۸۰، ص. ۶۲) و استدلال دلالت شناختی حدوداً در (کریپکی، ۱۹۸۰، ص. ۹۲) مطرح شده است.

بررسی نظر کریپکی درباره مسئله نام‌های تهی؛ حافظی و نباتی | ۷۵

اول) بنا بر نظریه توصیفی، نام‌های خاص داستانی معادل چیزی شبیه به این‌اند: «یگانه چیزی که ویژگی‌های نسبت داده شده در داستان را ارضا می‌کند». پس باید قائل به یگانه بودن مرجع نام‌های داستانی شویم؛ ولی این مقتضا با واقعیت داستان‌ها نمی‌خواند. هیچ لزومی ندارد یک داستان برای تمام نام‌هایش واجد تعابیری باشد که شیئی را به طور یگانه مشخص کند (Ibid: 25-26). اگر بناست نظریه توصیفی را اتخاذ کنیم، فرض اینکه توصیفات خاصی هستند که نویسنده با آن‌ها مرجع شیء را برگزیده است، کافی است؛ به تعبیر دیگر وانمود می‌شود که توصیف خاصی هست و وانمود می‌شود به طور یگانه ارضاء می‌شود.

دوم) بنابراین نظریه اگر چیزی در جهان واقع وجود داشته باشد که به صورت یگانه ویژگی‌هایی را که داستان برای شخصیتی بیان کرده، ارضا کند، آن داستان، دیگر داستان نیست، بلکه گزارشی واقع گرایانه است (Ibid: 26-27).

سوم) «این دیدگاه نمی‌تواند میان اثری داستانی درباره شخصیتی تاریخی و اثری داستانی درباره شخصیتی داستانی تمایز قائل شود.» (Ibid: 27) کریپکی می‌گوید فرض کنید پس از گذشت هزار سال تنها یک اثر خیالی از میان همه آثار راجع به ناپلئون باقی مانده باشد و مردم هیچ وصف خاص صادقی از ناپلئون ندانند. آیا عاقلانه است بگوییم نام «ناپلئون» تهی است و او از اساس وجود نداشته است؟ (Ibid)

چهارم) نظریه توصیفی محمول وجود را محمول مرتبه اول نمی‌داند؛ اما ما می‌توانیم وجود را بر اشیا حمل کنیم، چون در توصیف موقعیتی خلاف واقع سخن گفتن از امکان ناموجود بودن شیئی، معقول است^۱. او درباره نظر راسل که اگر وجود محمول باشد «حمل نشدن آن ناممکن است و این مشخصاً خطاست»، می‌گوید آنچه غیر قابل قبول است این است که «هر چیزی که وجود دارد ضرورتاً وجود دارد»^۲، ولی از نظر کریپکی جمله

۱ کریپکی وجود را محمول مرتبه اول می‌داند، محمولی که غیر از نام‌های خاص منطقی بر نام‌ها خاص معمولی نیز قابل حمل است (Kripke S. , 2013, pp. 36-37).

2 (x)□E(x)

«ضرورتاً هر چیزی که وجود دارد، وجود دارد»^۱ (بااینکه وجود محمول است) کاملاً مشروع است (Kripke S. , 2013, pp. 36-38).

پنجم) در نظریه توصیفی، نام‌های خیالی در موقعیت‌های خلاف واقع کار نمی‌کنند. با توجه به مباحث نام‌گذاری و ضرورت، با نام خاص متعارف می‌توان از موقعیت‌های خلاف واقع سخن گفت؛ یعنی موقعیت‌هایی که مصداق نام وجود دارد، ولی فلان و بهمان ویژگی عرضی خود را ندارد. کریپکی استدلال خواهد کرد که هویت‌های خیالی واقعاً وجود دارند، پس اگر حق با کریپکی باشد باید بتوان از موقعیت‌های خلاف واقعی درباره آن‌ها سخن گفت، اما با پذیرش نظریه توصیفی این امکان وجود ندارد.

۳. نظریه وانمود کردن^۲

به عقیده کریپکی وجود نام‌های خیالی، مطلقاً استدلالی نیرومند به سود یا ضرر هیچ نظریه دلالت‌شناسانه‌ای نیست. کریپکی می‌گوید «وقتی کسی اثری داستانی خلق می‌کند، بخشی از وانمود کردن در آن داستان این است که ملاک‌های نام‌گذاری هر چه هستند، ارضا شده‌اند» (Ibid: 23).

درواقع فرض بر آورده شدن معیارهای نام‌گذاری، فرضی در عرض سایر فرض‌های چنین نویسنده‌ای است که خیال‌پردازی می‌کند، کریپکی این را «اصل وانمود کردن» می‌نامد (Ibid: 23-24). این ایده به هر نظریه دلالت‌شناسانه‌ای قابل اطلاق است.

پیش از کریپکی الگوی مقبول برای حل و فصل کل مشکلات نام‌های داستانی (نه سایر نام‌های تهی)، وانمودی قلمداد کردن آن‌ها بوده است، اما او می‌خواهد فعالانه‌تر برخورد کرده و از ساحات توسعه‌یافته‌ای از زبان سخن بگوید که هم نام‌های داستانی هم سایر نام‌های خیالی، کاربردهای ارجاع‌دهنده داشته باشند. از این جهت او وانمودی بودن نام‌ها و گزاره‌های خیالی را فقط مربوط به زبان توسعه‌نیافته می‌داند (Ibid: 103). درست است که نویسنده در خلال خلق داستان وانمود می‌کند که چیزی را می‌نامد، اما در عین حال

1 $\Box(x)E(x)$

2 pretense theory

مشغول خلق هویتی داستانی است که بناست، واقعاً نامیده شود.

۴. سخن ایجابی کریپکی در خصوص مسائل نام‌های تهی

کریپکی بر اساس معیاری وجودشناختی دو حوزه کاربرد نام‌های تهی را تفکیک می‌کند، یکی کاربرد این نام‌ها در زبان توسعه‌یافته، یعنی کاربردهایی که تحت عنوان «درون-داستانی» و «برون-داستانی» معرفی خواهیم کرد^۱ و دیگری کاربرد آن‌ها در زبان توسعه‌نیافته، یعنی زبانی که نام‌های تهی فارغ از تعلقشان به آثار خیالی استفاده می‌شوند.

۴-۱. کاربردهای درون-داستانی

۴-۱-۱. کاربردهای درون-داستانی غیرتهی

منظور از کاربرد درون-داستانی استفاده از نام‌های خیالی برای بیان ادعایی در چهارچوب روایت داستان است. وقتی می‌گوییم «هملت به بی‌خوابی دچار شد» (شکسپیر، ۱۵۹۹: ۱۲۰) به نظر کریپکی شهودی قوی وجود دارد مبنی بر اینکه این مدعا صادق است. به نظر کریپکی برخی جملات حاوی نام داستانی عبارتی محذوف دارند، یعنی این جملات را باید به شکلی بخوانیم که در اصل حاوی عملگر جمله‌ای «در داستان...» هستند. به این ترتیب صدق این جملات بر اساس روایت داستان متناظرشان مشخص می‌شود (Ibid: 79)؛ اما اگر می‌خواهیم رهیافت استفاده از عملگر «در داستان...» را پیش بگیریم، نمی‌توانیم بگوییم بی‌خواب شدن هملت صادق است، ولی او وجود نداشت.

۴-۱-۲. کاربردهای درون-داستانی تهی

اما ممکن است کسی صدق بی‌خوابی هملت را بپذیرد، ولی بگوید سخنی پیش‌پاافتاده

۱ لازم است تذکر دهیم عبارات «درون-داستانی» و «برون-داستانی» صرفاً مربوط به تفکیک سخنان مربوط به درون آثار داستانی و بیرون این آثار نیست، بلکه بحث اعم از داستان‌ها، اسطوره‌ها و نظریه‌های علمی است. پس وقتی می‌گوییم فلان کاربرد درون-داستانی است، منظور در قیاس با روایت داستان، اسطوره و ... است. درباره کاربردهای برون-داستانی هم اوضاع به همین ترتیب است.

است، چون با توجه به داستان هر نامیده‌ای، هم وجود دارد و هم چیزهایی درباره‌اش صادق است؛ اما این غلط است. مثلاً در نمایشنامه هملت، هملت از بازیگرانی می‌خواهد که نمایش‌نامه قتل گونزاگو را اجرا کنند. بر اساس داستان می‌توانیم بگوییم علی‌رغم اینکه هملت وجود دارد، گونزاگو وجود ندارد، چون گونزاگو شخصیت داستانی داستان قتل گونزاگو در اثر هملت است؛ چراکه در این مورد، داستانی درون داستانی دیگر جریان دارد.

۴-۲. کاربردهای برون-داستانی

منظور از کاربردهای برون-داستانی، کاربردهایی است که نام‌های خیالی را به‌عنوان نام هویتی خیالی بیرون از چهارچوب داستان، اسطوره و... به کار می‌بریم، مثلاً «هملت شخصیتی داستانی موردعلاقه من است.» کریپکی برای توجیه این کاربردها، نیازمند توسعه نوعی وجودشناسی برای هویت‌های خیالی است. او می‌گوید هویت‌هایی در کاربرد برون-داستانی واقعاً وجود دارد که تبیین‌گر ارجاع نام‌های خیالی است؛ اما ابتدا باید از تفکیکی آگاه شد؛ نام‌های خیالی به یک معنا ارجاع می‌دهند، اما در معنایی دیگر، نه تنها ارجاع نمی‌دهند، بلکه نام هویت‌های ممکن نیز نیستند. اول از معنای امکان‌ناپذیری وجود مصداق نام‌های خیالی سخن می‌گوییم و بعد از شرایط امکان‌پذیری هویت‌های خیالی و ارجاع دادن نام‌هایشان.

۴-۲-۱. امکان‌ناپذیری هویت‌های خیالی

فرض کنید جمله «شرلوک هولمز وجود ندارد» صادق باشد، آیا «شرلوک هولمز می‌توانست وجود داشته باشد؟» کریپکی معتقد است خیر. به‌طور کلی وقتی جمله‌ای وانمود می‌کند بیانگر گزاره است به این معنا نیست که بیانگر گزاره‌ای است که محقق نشده؛ اما قابل تحقق و ممکن است (Ibid: 40)؛ اما چرا کسی نتواند بگوید خصوصیات مذکور در داستان، شرایط وجود داشتن شرلوک هولمزند؟ برای دریافت منظور کریپکی باید تمایز دو نوع پرسش در نظر گرفته شود:

بررسی نظر کریپکی درباره مسئله نام‌های تهی؛ حافظی و نباتی | ۷۹

پرسش معرفت‌شناختی: شرایط دانستن یا معلوم شدن اینکه برخلاف تصورمان شرلوک هولمز یا تک‌شاخ‌ها وجود دارند، چیست؟ تفاوت معرفتی میان نمونه قلبی و واقعی این‌ها در چیست؟

پرسش وجودشناختی: شرایط وجودی تک‌شاخ یا شرلوک هولمز چیست؟ فرض کنید به‌درستی می‌دانیم که تک‌شاخ‌ها وجود ندارند، چگونه می‌توانند وجود داشته باشند؟ تفاوت وجودی نمونه‌های قلبی و واقعی این‌ها در چیست؟
برای تفکیک این دو پرسش کریپکی پرسش معرفتی را بازتر می‌کند.

معنای اول پرسش معرفتی

معنای اول این است که معلوم شود نویسنده این داستان در اصل شرح واقع کرده است، ولی به هر دلیلی مردم آن را داستان تصور کرده‌اند. چنین کشفی فقط نشان می‌دهد پیش‌فرض ما در خصوص تهی بودن نام «شرلوک هولمز» غلط بوده است.

معنای دوم پرسش معرفتی

امکان دارد چیزی در دل تاریخ کشف شود که تمام یا تعداد کافی‌ای از خصوصیات ذکر شده برای شرلوک هولمز را ارضا کند؛ اما این به معنای امکان وجود مرجع این نام نیست، چون:

اولاً در داستان‌ها برای بسیاری از شخصیت‌ها وصف خاصی نداریم. مثلاً نام «پلجنتا» نام رنگی داستانی است که هیچ‌کس آن را ندیده است.

ثانیاً حتی اگر برای نام خیالی وصف خاص داشته باشیم، باز هم نمی‌توان از امکان وجود مصداق این نام‌ها صحبت کرد. پیشنهاد کریپکی برای کشف منطق این گونه الفاظ، مقایسه آن‌ها را با الفاظ مربوط به «گونه‌های واقعی» یا «اشخاص انسانی» است. در مورد گونه‌های طبیعی، مثل ببر، کریپکی می‌گوید اگر موجودی دقیقاً واجد خصوصیات ظاهری ببر باشد، زیست‌شناسان با صرف تکیه بر خصوصیات ظاهری، نمی‌گویند این موجود ببر واقعی است یا نیست، بلکه با روش‌های علمی بنیادی‌تر این موضوع را بررسی می‌کنند (Ibid: 44).

چون:

الف) **ضروری** نیست هر چیز شبیه ببری واقعاً هم ببر باشد. چون ممکن است چیزی واقعاً ببر نباشد، یعنی ساختار درونی (مثلاً) متفاوتی داشته باشد، ولی با ببر مو نزد. (Ibid)

ب) «بخشی از **تعریف** لفظ ببر نیست که باید چنین به نظر برسد. ... مقصودم این نیز است که می‌شد دریابیم که در مورد خصوصیات ظاهری‌ای که فکر می‌کردیم مُمیزِ ببرها هستند، اشتباه کرده‌ایم.» (Ibid: 45)

پس در مورد مصداقِ الفاظی مثل «تک‌شاخ» یا «شرلوک هولمز» که وانمود می‌شود «نوعی طبیعی» یا «شخصی واقعی» اند، کسی می‌تواند شرایطِ وجودشناختی آن‌ها را برشمارد؟

حرف کریپکی این است که ساختار درونیِ آن مصداقِ احتمالی، باید بتواند با ساختار درونیِ آن گونه یا شخصِ موردنظر یکی باشد تا بگوییم امکانِ وجود دارد؛ اما داستان، چیزی دربارهٔ ساختار درونیِ تک‌شاخ، شرلوک هولمز و... نمی‌گوید و بدون چنین ملاکی نمی‌توانیم در جستجوی این موجودات باشیم. حتی نمی‌توان برای امثال تک‌شاخ و شرلوک هولمز هیچ خصوصیت درونی‌ای **تصور** کرد، چون انواع یا اشخاصِ وانمودی فاقد ساختار درونی اند (Ibid: 47).

به نظر کریپکی اگر می‌خواهیم مدعی شویم نمونه‌ای از تک‌شاخ‌ها را کشف کرده‌ایم باید اثبات کنیم نوعی **ارتباط تاریخی** میان نمونه‌ای که کشف کرده‌ایم و آن داستان یا اسطوره وجود دارد (Ibid: 48-50).

۴-۲-۲. کاربردهای برون-داستانی غیرتهی

کریپکی برای تبیین واقعیتِ وجود و کارایی نام‌های خیالی پس از طرح و نقدِ سه پیشنهاد^۱

۱ پیشنهاد اول، تحلیل فرازبانی است؛ پیشنهاد دوم، استفاده از تمایزِ کواینی میان متون تیره و شفاف است و پیشنهاد سوم، بررسی نظر چرچ در خصوص مضمونی بودنِ این دسته از متون و رابطه افراد با سنسِ نام‌های تهی است (Ibid, pp. 61-69).

سراغ تحلیلی سراسر است از زبان طبیعی می‌رود.^۱

به نظر کریپکی می‌توان به زبان طبیعی وجودشناسی‌ای در خصوص هویت‌های داستانی^۲ نسبت داد^۳ چون واقعیت این است که زبان طبیعی سازوکار کاملی برای سور آوردن (Quantification)^۴ بر سر هویت‌های داستانی و ارائه ملاکی برای این‌همانی (Identity)^۵ آن‌ها دارد (Ibid: 70-71). به نظر کریپکی نوشتن اثری داستانی فقط به وجود آوردن آن اثر نیست، بلکه شخصیت‌های آن نیز وارد عالم واقع می‌شوند. وقتی شکسپیر برای اولین بار نامی خیالی مثل «هملت» را به عنوان نامی داستانی معرفی کرد، «هملت» وانمودی و بدون مرجع بود (Ibid: 81)، اما وقتی مبتنی بر وجودشناسی شخصیت‌های داستانی دست به توسعه زبان زدیم و مرجعی را برای هملت به رسمیت شناختیم، فرد می‌تواند بگوید این نام به شخصیتی داستانی ارجاع می‌دهد که مخلوق شکسپیر است.

به طور کلی، اگر اثر داستانی مناسبی نوشته شده باشد، به نظر می‌رسد شخصیتی داستانی هم وجود دارد. البته نه به عنوان هویتی انضمامی، چنان‌که در ساحت توسعه نیافته وانمود می‌کردیم، بلکه این هویت انتزاعی به لطف فعالیت‌های انضمامی‌تری چون داستان‌سرایی وجود دارند (Ibid: 73). این هویت انسان یا حیوان متعارف نیستند؛ اما می‌توان برخی خصوصیات را به آن‌ها نسبت داد: شهرت زیاد یا کم میان عامه، بحث‌برانگیز بودن/نبودن در میان منتقدان، در اغلب آثار یک نویسنده حضور داشتن/نداشتن و همچنین به نحو

۱ به طور کلی به نظر می‌رسد یکی از مفروضاتی که برای درک فلسفه زبان کریپکی لازم است، این باشد که او نمی‌خواهد چیزی را به زبان طبیعی تحمیل کند و شاید باید او را در زمره فیلسوفان زبان طبیعی قرار داد، بهترین شاهد برای این ادعا توسل مکرر او به شهودهای زبانی است.

2 fictional entities

۳. البته تذکر می‌دهد که این وجودشناسی، مخصوص زبان طبیعی است و نمی‌خواهد آن را به زبان مثلاً علم تجربی تسری دهد. (Kripke S., 2013, p. 76)

۴ مثلاً در زبان طبیعی می‌گوییم «شخصیتی داستانی همچون هملت وجود دارد» یا «بسیاری از افراد در رمان‌های انگلیسی در رابطه عاشقانه‌اند».

۵ مثلاً می‌پرسیم «آیا زئوس همان خدای یونانی است که آن مرد می‌پرسید؟» پاسخ می‌تواند هم مثبت باشد هم منفی.

ایجاز گونه^۱ می‌توان ویژگی‌هایی که در داستان دارند را به آن‌ها نسبت داد.^۲ (Kripke, 2011: 65).

اگر کسی به پرسش از وجود شخصیتی خیالی پاسخ مثبت یا منفی دهد، این پاسخ بر وجود یا عدم آثار داستانی، اسطوره‌ها و تاریخ علم مبتنی است. کریپکی می‌گوید «تنها به شرطی این مدعا را کنار می‌گذارم که معلوم شود هیچ داستانی^۳ و همچنین اسطوره‌ای یا نظریه علمی خطایی^۴ در واقعیت وجود نداشته است و من از اساس بر خطا بوده‌ام» (Kripke S., 2013: 72).

۴-۲-۳. کاربردهای برون-داستانی اسامی تهی

منظور از کاربردهای برون-داستانی نام‌های تهی، به کاربرد نام‌های داستانی، اسطوره‌ای و... است که فرض ما درباره خیالی بودن آن‌ها غلط است^۴، یعنی چنین داستان یا اسطوره‌ای اساساً در کار نبوده است. برای توضیح این مطلب کریپکی از گفتگوی خود با هری فرانکفورت درباره کتاب مقدس و خدایی پاگان به نام «مولوخ»^۵ یاد می‌کند.

اما اساساً خیلی از کارشناسان کتاب مقدس تردید دارند که در معابد پاگانی اصلاً چنین خدایی پرستیده می‌شده است. در این راستا کریپکی دو نظریه نقل می‌کند که هر کدام به شیوه‌ای خاص تبیین‌گر وجودنداشتن خدای اسطوره‌ای مولوخ اند. (Kripke S., 2013, pp. 70-71) هر کدام از این نظریات درست باشند، نکته این است که نظریاتی ناظر به واقع و قابل بررسی‌اند و صدق آن‌ها به منزله تهی بودن نام «مولوخ»

1 elliptically

2 attribute to

۳ همچنین کریپکی در پانوش سیمین مقاله بیان می‌کند می‌توانیم ویژگی‌های افراد واقعی را به هویت‌های داستانی به نحو اشتقاقی یا غیراصیل (derivative) الصاق کنیم (Kripke, 2011, p. 68).

۴ البته یک حالت خاص نیز نام شخصیت‌های داستانی داستانی است، مثل «گوناگو». این نام‌ها هم به مثابه نام یک هویت داستانی تهی‌اند ولی به مثابه نام یک هویت داستانی تهی نیستند. این وصف «داستانی» از نظر کریپکی تکرارپذیر است و با آن می‌توان از هویت‌های موجود و ناموجود در سطوح زبانی مختلف صحبت کرد (Kripke, 2011, p. 65).

5 moloch

به مثابه نام هویتی خیالی است.

۳-۴. اتهام ماینونگی گری

شاید تصور شود اینجا نوعی درجه‌بندی در باب وجود مورد نظر است. به نظر کریپکی عامل چنین خطایی، استفاده از لفظ «واقعی»^۱ و تقابل شبهه‌ناک «هویت واقعی» و «هویت خیالی» است، به گونه‌ای که تصور شود دومی وجودی ضعیف دارد. او مثال بهتر را مقایسه «اردک واقعی» با «اردک اسباب‌بازی» می‌داند؛ دومی باینکه واقعی نیست، اما به همان میزان واقعی و در همان جهانِ اردک واقعی وجود دارد. به همین صورت هویتی خیالیِ غیرواقعی ممکن است وجود داشته یا نداشته باشد، چنانچه می‌توان از اردک اسباب‌بازی ناموجود سخن گفت (ibid: 80-81). به چند تفاوت سخن کریپکی و ماینونگ اشاره می‌کنیم:

اول) به نظر ماینونگ صحبت درباره ناموجودات به معنای صحبت درباره مطلقاً هیچ چیز نیست، یعنی نمی‌توان بازنمایی‌ها و افکاری بدون شیء داشت، ماینونگ معتقد بود «اشیایی هستند که به درستی چنین اشیایی وجود ندارند» (Marek, 2024: 5.1). کریپکی می‌گوید هویات خیالی در نگاه ماینونگ خودبه‌خود به وجود می‌آیند؛ اما در اندیشه او، حاصل فعالیت‌های انضمامی انسان‌ها هستند و شرایط خاصی برای وجود دارند (Kripke S., 2013: 71-72) ما نام‌های داستانی، اسطوره‌ای و علمی تهی نیز داریم.

دوم) از نکته پیش گفته برمی‌آید معرفت به وجود هویات خیالی در نگاه ماینونگ پیشین است، اما برای کریپکی این معرفت پسین و تجربی است (ibid: 71).

سوم) وجود هویات خیالی در دیدگاه کریپکی حقیقتی امکانی است، یعنی اگر شرایطی محقق نشود، بحث وجود این موجودات منتفی است (ibid: 76) ولی در نظر ماینونگ، حتی هویت‌های ناممکنی مثل مربع دایره بهره‌ای از وجود دارند که به آن فراوجود^۲ می‌گوید. (Marek, 2024: 5.3.2)

1 real

2 outside-being

چهارم) به نظر کریپکی هویت خیالی ماینونگ در عالم ضعیف ماینونگی وجود دارند یا به تعبیر اینواگن، ماینونگی‌ها باید از سور وجودی دیگری برای موجودات خیالی خود استفاده کنند (Inwagen, 1977: 300). ولی کریپکی تأکید دارد که هویت خیالی به معنای واقعی کلمه در جهان ما وجود دارند (Ibid: 72) پس از همان سور وجودی متعارف برای صحبت درباره آن‌ها می‌توان استفاده کرد.

۵. مسائل نام‌های تهی در ساحت توسعه‌نیافته زبان

برای ادامه بحث، تمیزی را یادآوری می‌کنیم:

ساحت اول زبان یا ساحت توسعه‌نیافته زبان: یعنی ساحتی که کاربر زبان نام‌های تهی را فارغ از تعلقشان به آثار داستانی به کار می‌برد و به این ترتیب آن‌ها را وانمودی یا فاقد مرجع قلمداد می‌کنیم، مثلاً در مورد «هملت»، انسانی واقعی مدنظر است.

ساحت دوم زبان یا ساحت توسعه‌یافته زبان: از دو ساحت تشکیل شده است؛ در یکی به لطف عملگر «در داستان» جملات حاوی نام‌های خیالی بیانگر گزاره هستند و در دومی مبتنی بر توسعه وجودشناسی شخصیت‌های خیالی، جملات واجد این نام‌ها بیانگر گزاره هستند.

از نظر کریپکی جملات در این دو ساحت چه در توصیف وضعیت واقع چه خلاف واقع، بیانگر گزاره هستند (Kripke, 2011: 68).

آخرین بحثی که کریپکی در این سلسله سخنرانی‌ها مورد توجه قرار می‌دهد، مسئله کاربرد نام‌های تهی در زبان توسعه‌نیافته است که مهم‌ترین و بغرنج‌ترین آن‌ها مبحث سالبه‌های وجودی صادق است. کریپکی می‌داند مسئله کاربرد این نام‌ها در این ساحت برای او حادث‌تر است؛ چون علاوه بر شکل سنتی مسئله، محمول‌هایی تهی مثل «تک‌شاخ» نیز برای او مشکل‌زا هستند، چراکه او اسامی انواع طبیعی را نیز دلالت‌گر صلب و فاقد محتوی توصیفی می‌داند.

۵-۱. روایت و نقد چند پیشنهاد

۵-۱-۱. نظریه توصیفی

یکی از پیشنهادها نظریه توصیفی است که پیش‌تر مورد اشاره قرار گرفت.

۵-۱-۲. زبان امکانی

دومین پیشنهاد در سخنرانی دوم مطرح می‌شود و بر پایه یکی از خلط‌هایی است که در *نام‌گذاری و ضرورت* هم به آن اشاره شده است (کریپکی، ۱۹۸۰، ص. ۱۱۷-۱۱۸). ایده این است که شاید در جهان واقع شرلوک هولمز وجود نداشته باشد، اما چون در جهان ممکن دیگری وجود دارد، شاید بتوانیم با زبان آن‌جهانی در این جهان بدون شرلوک هولمز، درباره او حرف بزنیم. به عبارت دیگر مصداق نام‌های تهی را اشیایی امکانی در نظر بگیریم تا مشکل گزاره حل شود.

نقد این پیشنهاد:

در نگاه کریپکی درباره هر جهان فقط با زبان محقق در آن جهان می‌توان به نحو عادی سخن گفت، وقتی درباره جهان‌های دیگر هم سخن می‌گوییم با زبان این‌جهانی حرف می‌زنیم؛ ولی گزاره‌هایی تولید می‌کنیم که در آن‌ها تعابیر موجهاتی به کار رفته است. نمی‌توان گفت که اگرچه شرلوک هولمز در جهان واقع وجود ندارد، اما چون جهان ممکن هست که در آن شرلوک هولمز وجود دارد و نام «شرلوک هولمز» به آن ارجاع می‌دهد، جمله «شرلوک هولمز وجود ندارد» گزاره‌ای بیان می‌کند که صادق است (Kripke S., 2013: 39-40).

۵-۱-۳. استفاده از وجودشناسی شخصیت‌های خیالی

راهکار ممکن دیگر استفاده از سازوکار شخصیت‌های خیالی است که درباره آن‌ها صحبت کردیم. طبق این پیشنهاد تحلیل «هملت وجود ندارد» این است که «هملت صرفاً یک شخصیت خیالی است» درواقع منظور از تکذیب وجود هملت، تصدیق آن به عنوان شخصیتی خیالی است.

نقد این پیشنهاد:

اولاً شخصیت‌های داستانی واقعاً وجود دارند، ثانیاً مقصود گوینده ناظر به شخصیتی واقعی است نه خیالی، یعنی از نظر او هملت به مثابه یک انسان گوشت و خون‌دار وجود ندارد، نه اینکه مثلاً به شکل دیگری وجود دارد. ثالثاً حتی اگر نمی‌شد وجودشناسی‌ای برای شخصیت‌های خیالی توسعه داد، افراد باز هم می‌توانستند به درستی بگویند که شخصی به نام هملت وجود ندارد. کاربران برای انکار وجود هملت به نوعی هویت اضافی نیاز ندارد (Ibid: 150-151).

۵-۱-۴. تحلیل فرازبانی

ما در زبان از الفاظ استفاده می‌کنیم و به واسطه آن‌ها به مصادیق ارجاع می‌دهیم، در این حالت در زبان هستیم. ولی وقتی بیرون از زبان در مورد خود الفاظ صحبت می‌کنیم در فرازبان قرار داریم. پس وقتی در مورد جمله «الف وجود ندارد» تحلیل‌مان این است که لفظ الف مصداق ندارد، در واقع تحلیل و تبیین مان در فرازبان است. در این تحلیل مشارکت الفاظ تهی در معنای جمله، همان گفتن ارجاع ندادن آن‌هاست؛ یعنی مطابق این رهیافت وجود نداشتن یعنی مصداق نداشتن لفظ و وجود داشتن یعنی مصداق داشتن لفظ.

نقد این پیشنهاد:

اول) این تحلیل در مورد موقعیت‌های خلاف واقع درست کار نمی‌کند. چه در مورد نام‌های تهی مثل ولکان، چه در مورد نام‌های واقعی مثل موسی. اگر کسی بگوید «می‌شد موسی وجود نداشته باشد» منظورش این نیست که «موسی» هیچ مرجعی ندارد. موسی می‌توانست بدون اینکه «موسی» به هیچ کسی ارجاع دهد وجود داشته باشد یا وقتی «موسی» ارجاع می‌دهد، موسی وجود نداشته باشد (Ibid: 152).

دوم) برای اجتناب از اشکال بالا ممکن است گفته شود که تحلیل فرازبانی را فقط در مواردی به کار بگیریم که با نام تهی مواجهیم نه همه موارد، ولی اینجا با مشکل «دو تحلیلی شدن زبان» و تأخر معناداری بر صدق و کذب جمله روبرو می‌شویم (Ibid: 152)؛ یعنی اول باید بدانیم لفظی ارجاع می‌دهد، بعد بگوییم جمله مورد نظر بامعناست یا خیر.

سوم) ممکن است گفته شود که در مورد نام‌های تهی ما با مورد کاربرد و استعمال خاص این واژه روبرو هستیم. مثلاً وقتی کسی با اشاره به کتابی قدیمی از یک ستاره‌شناس، می‌گوید «ولکان وجود ندارد» درواقع منظورش این است که این کاربرد خاص از «ولکان» هیچ مرجعی ندارد (ibid: 152-153).

چهارم) تهی بودن یک نام را به همه کاربران زبان نمی‌توان به نحو فرازبانی توضیح داد. وقتی کودکی برای اولین بار به نامی تهی مثل «بابانوئل» برمی‌خورد، به او نمی‌گوییم «نام «بابانوئل» مرجعی ندارد». بلکه می‌گوییم «بین عزیزم بابانوئل وجود ندارد»، در این صورت کودک باید با این جمله چیزی درباره خود بابانوئل یاد بگیرد، نه چیزی درباره نام «بابانوئل». پس کودک این نام را به کار می‌برد نه چنانچه تحلیل فرازبانی اقتضا می‌کند، ذکر^۲ کند (ibid: 153).

پنجم) طبق این تحلیل جمله «یونانیان باور داشتند که زئوس وجود دارد.» به معنای این است که یونانیان معتقد بودند که لفظ «زئوس» مرجع دارد. ولی ممکن است آن‌ها دقیقاً از همین لفظ (با همین تلفظ و املا) برای ارجاع به آن مصداق استفاده نکرده باشند (ibid: 154).

۵-۲. پیشنهاد کریپکی درباره جملات حاوی نام‌های تهی در ساحت

توسعه نیافته زبان

کریپکی قصد دارد چگونگی ورود این نوع جملات به زبان ما را تحلیل کند و گویا، مانند خیلی از مواقع، اینجا هم رویکردی توصیفی به واقعیت زبانی را پیش گرفته است. به بیان ایشان «سعی خواهم کرد و می‌گویم تا آنجا که می‌توانم گمانه‌زنی کنم، این نوع جملات خبری^۳ چگونه وارد گفتمان شده‌اند.» (Ibid: 155). کریپکی برای تبیین وجود چنین جملاتی در زبان طبیعی، دو گام برمی‌دارد:

1 use

2 mention

3 statement

گام اول: این جملات هیچ گزاره‌ای بیان نمی‌کنند

به نظر کریپکی گزارهٔ جملهٔ حاوی نام تهی، اساساً ناموجود است نه کاذب. کسی که جمله‌ای با نامی تهی بیان می‌کند و باور دارد که گزاره‌ای صادق بیان می‌کند، اشتباه می‌کند، اما نه چون به نحو عادی گزاره‌ای کاذب بیان کرده است، بلکه اساساً هیچ گزاره‌ای وجود ندارد.

گفتیم کریپکی قائل نیست مصداق نام خاص تهی و نام انواع طبیعی تهی حتی امکان وجود داشته باشد؛ به نظر او جملات حاوی آن‌ها غیرازاینکه دربارهٔ چیزی موجود نیست، دربارهٔ چیزی ممکن هم نیست. می‌توانیم در مورد نامی واقعی چون «ارسطو» موقعیت خلاف واقع وجودنداشتن مصداقش را بیان کنیم، چون جهان ممکنه هست که می‌توان دربارهٔ این مورد صحبت کرد و گفت چه می‌شود اگر وجود نداشته باشد (Kripke, 2011: 70) یا می‌توانیم در مورد مصداق نام نوع طبیعی اصیلی مثل «زرافه» سخن گفته و از وجودنداشتن آن حرف بزنیم، چون دربارهٔ یک ذات است؛ اما جملاتی مثل «هملت وجود ندارد» یا «تک‌شاخ وجود ندارد»، دربارهٔ هیچ شخص یا ذاتی نیستند و به دلیل نداشتن شرایط صدق، مشکل آفرینند.

گام دوم: توسعه کاربرد «کذب»

علی‌رغم شباهت بسیار، کریپکی تأکید دارد پیشنهادش با تحلیل فرازبانی فرق می‌کند و تأکید دارد که مردم الفاظ تهی را به کار می‌گیرند، نه اینکه ذکر کنند. او می‌گوید در تصدیق جملات حاوی نام‌های تهی با نوعی کاربرد شبه‌مضمونی^۱ روبرو هستیم، یعنی افراد مواجهه خاص و غیرمتعارفی با این جملات دارند.^۲ به این شکل که «s باور دارد که گزاره‌ای دربارهٔ m وجود دارد که می‌گوید فلان و بهمان». اینجا «دربارهٔ m»^۳ آن مواجهه خاصی است که کریپکی به نحو مبهمی محل استناد خود قرار داده تا بگوید لفظ تهی به

1 quasi-intensional use

۲ این کاربرد شبه‌مضمونی در اختیار کسانی است که می‌دانند نام مورد کاربردشان تهی است.

3 about m

کار برده شده نه اینکه ذکر شده باشد (Kripke S., 2013: 156). از این جهت تحلیل ایشان به ترتیب برای جملات عادی و مشکل ساز به قرار زیر است:

جملات عادی: اگر جمله p حاوی نام عادی n باشد، معنای p این است: «گزاره‌ای درباره n وجود دارد که p ».

جملات حاوی نام تهی: اگر جمله p حاوی نام تهی m باشد معنای p این است: «هیچ گزاره‌ای درباره m وجود ندارد که p ».

کریپکی باز هم به زبان طبیعی، یا به عبارت بهتر به شهود زبانی خود، متوسل شده است. به نظر او وقتی کسی در ساحت توسعه نیافته زبان جمله‌ای بیان می‌کند که حاوی لفظی تهی است، می‌توان اشتباه^۱ قائل شدن به بیان گزاره را به او نسبت داد، اما نسبت دادن کذب^۲ به گزاره‌اش مسئله ماست. به بیان او «گرچه کمی نسنجیده است، شاید تمایلی قوی وجود داشته باشد که این را کاذب بنامیم» (Ibid: 157).

به نظر کریپکی مردم لفظ «کذب» را به دو معنا به کار می‌برند. یک کاربردش همان است که در شرایط عادی وقتی ادعای نادرستی بیان شده است، مقابل مفهوم «صدق» قرار می‌گیرد. ولی یک بار هم زمانی است که «هیچ گزاره‌ای یا هیچ گزاره صادقی» وجود ندارد، این هم در زبان طبیعی یکی دیگر از کاربردهای کذب است (Ibid: 158-159). مثلاً در «هملت مالیخولیایی است»، کاذب بودن این جمله به خاطر این نیست که بیانگر گزاره‌ای کاذب است، بلکه به خاطر فقدان گزاره است و این کاربردی توسعه یافته از مفهوم کذب است.^۳

1 wrong

2 false

۳ موارد خاصی هم وجود دارد که نامی به کار می‌رود؛ ولی فرد نمی‌داند آن نام تهی است و او به هر دلیلی می‌خواهد خصوصیتی را از آن سلب کند. مثلاً فردی نمی‌داند سیاره‌ای چون ولکان وجود دارد یا نه اما فقط به واسطه نظریه نجومی مورد قبولش با بیان یک گزاره شرطی می‌گوید «اگر ولکان وجود داشته باشد، نمی‌تواند قرمز باشد». از این جهت جمله «ولکان قرمز نیست»، یعنی هیچ گزاره صادقی مبنی بر قرمز بودن ولکان وجود ندارد. (ibid, pp. 157-159).

درنهایت نظر کریپکی در مورد سالبه‌های وجودی نیز این است که اگر سالبه وجودی صادق باشد، اساساً گزاره‌ای در کار نیست. کریپکی با به‌تصویرکشیدن گفتگویی فرضی می‌گوید «سالبه‌های وجودی صادق» را می‌توان همان واکنش ما به «موجب وجودی کاذب» دانست و به روش بالا تحلیل کرد؛ یعنی گفت «شرلوک هلمز وجود ندارد» همان کذب «شرلوک هلمز وجود دارد» است، ولی فرد اینجا به‌نوعی در حال توسعه کاربرد کذب است^۱ چون در واقع دارد می‌گوید «هیچ گزاره‌ای وجود ندارد که شرلوک هلمز وجود دارد».

بحث و نتیجه‌گیری

مسئله اصلی در سخنرانی‌های ارجاع و وجود توجیه معقولیت کاربرد جملات واجد نام‌های تهی در زبان طبیعی است. برای کریپکی که در این سخنرانی‌ها، تنها ارزش دلالت‌شناختی نام‌ها را مرجع آن‌ها می‌داند، حضور نام‌های تهی در زبان مسئله‌ساز است. کریپکی در بخش سلبی مباحث خود مفصلاً به نقد جریان‌ات حاکم در دلالت‌شناسی نام‌ها خصوصاً در نسبت با مسئله نام‌های تهی می‌پردازد و درنهایت بیان می‌کند، برخلاف الگوی رایج در زمان او، یعنی وانمودی قلمداد کردن نام‌های داستانی، قصد برخورد فعالانه‌تری دارد. به نظر می‌رسد برای درک کاری که کریپکی در ارجاع و وجود می‌کند توجه به سطح‌بندی زبان لازم است؛ کاری که البته به معنای تن دادن او به وجود ابهام در زبان است. کریپکی زبان را دارای دو ساحت می‌داند، ساحت توسعه‌یافته و ساحت توسعه‌نیافته. از نظر کریپکی نام‌های تهی در ساحت توسعه‌نیافته فاقد مرجع (وانمودی) بوده و جملات شامل آن‌ها هیچ گزاره‌ای بیان نمی‌کنند. البته پیشنهاد وانمودی بودن زبان تنها در مرحله معرفی

درواقع اینجا فرد نمی‌داند که به کدام معنای کذب می‌گوید چنین جملاتی کاذب‌اند. از این جهت می‌گوید هیچ گزاره صادقی وجود ندارد نه اینکه هیچ گزاره‌ای وجود ندارد؛ یعنی نمی‌داند ولکان یا شرلوک هلمز وجود دارند و آن محمول‌ها در موردشان صدق نمی‌کند (که معنای متعارف کذب است) یا می‌داند ولکان و شرلوک هلمزی وجود ندارند و هیچ گزاره‌ای وجود ندارد (که معنای توسعه‌یافته کذب است).

1 extending the use of falsity

الفاظ تهی به زبان طبیعی است.

اگر برای سهولت بحث را به داستان‌ها محدود کنیم؛ درواقع به‌خاطر وجود یک اثر داستانی مناسب، می‌توان گفت زبان توسعه‌یافته است و حالا دو نوع کاربرد واقعی برای نام‌های خیالی مجاز خواهد بود: کاربردهای درون - داستانی و کاربردهای برون - داستانی. منطبق بر کاربردهای درون-داستانی، صدق و کذب انواع جملات شامل الفاظ تهی، بر اساس روند داستان سنجیده و با فرض عملگر جمله‌ای «در داستان» فهم می‌شود. کریپکی توضیح نمی‌دهد که وقتی بعد از اعمال عملگر جهان سخن محدود به روایت داستان شد، حالا آن لفظ «هملت» دقیقاً به چه هویتی ارجاع می‌دهد؟ مثلاً به نظر سمن بدون ارائه وجودشناسی‌ای برای مصادیق نام‌های خیالی، این عملگر به‌تنهایی نمی‌تواند دلالت‌شناسی این کاربردها را توجیه کند (Salmon, 2012: 68) خود سمن می‌گوید این نام‌ها در این کاربرد، به هویت‌های داستانی ارجاع می‌دهند، اما مشکل این است که افراد در کاربردهای درون-داستانی قصد ارجاع به هویتی داستانی را ندارند. مشکل دیگر کاربردهای درون-داستانی، معلق ماندن ارزش صدق گزاره‌هایی است که داستان سلباً یا ایجاباً در مورد آن‌ها ساکت است.

اما در کاربردهای برون-داستانی، مرجع نام‌های تهی هویت‌های انتزاعی خیالی‌اند. به نظر می‌رسد کریپکی این هویت‌ها را فرارویداد^۱ آثار داستانی دانسته است. او استدلال می‌کند که آن‌ها هیچ شباهتی به موجودات ماینونگی ندارند و به‌واسطه مجموعه فعالیت‌های خاص و قابل بررسی یک مؤلف وارد عالم واقع شده‌اند. در اینجا نیز جملات با مراجعه به عالم واقع، معنادار و صادق یا کاذب می‌شوند.^۲

یکی از مشکلاتی که کاربردهای برون-داستانی کریپکی دارد این است که مشخص

1 supervenience

۲ البته در این کاربردها ابتدا باید رفع ابهام کرد که آیا درون-داستانی صحبت می‌کنیم یا برون-داستانی، یعنی مثلاً برای «شرلوک هولمز»، منظورمان یک انسان است یا هویت داستانی؟ چون این ابهام هم بر معنای پرسش و هم بر صدق و کذب پاسخ تأثیر می‌گذارد، نگاه کنید به (Thomasson, 2003, pp. 215-216).

نیست این نام‌ها بعد از معرفی به زبان تا کی وانمودی و از کجا به بعد، به هویت‌های داستانی ارجاع می‌دهند^۱، درواقع مشخص نیست این هویت‌ها از چه زمانی به وجود می‌آیند. کریپکی چندان وارد جزئیات پیشنهادش نمی‌شود و نمی‌گوید داستان مناسب چیست. او درباره شرایط وجودشناختی هویت داستانی (یا شاید بتوان گفت خصوصیات ذاتی چنین هویتی) صرفاً همین اشاره گنگ را دارد:

«چنین کارآگاه خیالی‌ای [شرلوک هولمز] درواقع وجود دارد، اما ما به راحتی می‌توانیم موقعیت‌های خلاف واقعی را فرض کنیم که در آن، آن کارآگاه وجود نداشته باشد، مشخصاً موقعیت‌هایی که نه دوئل [نویسنده داستان] و احتمالاً نه هیچ شخص دیگری چنین داستان‌هایی را نه نوشته، نه تصور کرده باشد.» (Kripke, 2011: 68).

اما آیا خیال‌پردازی شخصی تفاوتی با خلق اثری بزرگ چون هملت ندارد؟ به نظر می‌رسد کریپکی اصلاً نگران شلوغ شدن بی‌وجه جهان نیست.

به هر حال کریپکی قائل به وجود این هویت‌ها در عالم واقع است و از این جهت مثل هر شیء دیگری، در چهارچوب فکری او، این هویت‌ها هم باید واجد ذات باشند. یکی از خصوصیات ذاتی اشیا در نگاه کریپکی، منشأ آن‌ها است. او در نام‌گذاری و ضرورت می‌گفت در مورد موجودی چون ملکه بریتانیا، تصورناپذیر است که همین موجود باشد؛ ولی از پدر و مادری غیر از پدر و مادر واقعی خود تولد یافته باشد؛ اما آیا این را می‌توان در مورد هویت داستانی گفت؟ آیا تصورناپذیر است که شرلوک هولمز، همین هویت داستانی باشد، اما منشأ آن به جای تخیل کائن دوئل، تخیل نویسنده دیگری باشد؟

کریپکی پیش از رسیدگی به مسئله سالبه‌های وجودی می‌گوید اگر تهی بودن یک نام صادق باشد، مصداق آن غیرازاینکه وجود ندارد، امکان وجود هم ندارد. چون برای

۱ دیوید براون در این خصوص چهار حالت را از هم متمایز می‌کند: ۱- کل فرایند نوشتن داستان غیرارجاعی است. ۲- در کل فرایند نوشتن داستان، نام‌های داستانی به شخصیت‌های داستانی ارجاع می‌دهند. ۳- در این فرایند، برخی از کاربردهای نام ارجاع دهنده‌اند و برخی نه. ۴- همه یا برخی از کاربردهای این نام‌ها به گونه‌ای هستند که دقیقاً مشخص نیست ارجاع دهنده‌اند یا غیرارجاعی (Braun, 2005, p. 612).

بررسی نظر کریپکی درباره مسئله نام‌های تهی؛ حافظی و نباتی | ۹۳

اینکه بتوانیم از امکان وجود اشیا صحبت کنیم باید امکان کشیدن مرزی میان شرایط وجودشناختی وجود آن‌ها (ذاتیات) و شرایط معرفت‌شناختی وجود آن‌ها (عرضیات) باشد؛ ولی در مورد نام‌های خیالی چنین امکانی وجود ندارد. از اینجا متوجه می‌شویم چرا وقتی به ساحت توسعه‌نیافته زبان باز می‌گردد و می‌خواهد کاربردهای نام‌های تهی را بررسی کند می‌گوید جملات شامل این نام‌ها هیچ گزاره‌ای بیان نمی‌کنند. کریپکی بی‌آنکه از پیشنهادش خاطر جمع باشد، دو گام بر می‌دارد.

در گام اول اعلام می‌کند جملات شامل نام‌های تهی هیچ گزاره‌ای بیان نمی‌کنند. اینجا تنها تفاوت این جملات و لیستی از کلمات درهم‌ریخته، این است که مردم از اولی استفاده می‌کنند.

در گام دوم با شبه‌مضمونی خواندن کاربرد نام‌های تهی، جملات واجد آن‌ها را چنین تحلیل می‌کند: «هیچ گزاره صادقی دربارهٔ m وجود ندارد که p» و بعد با نگاه به زبان طبیعی و کاربرد کاربران زبان از این جملات می‌گوید، تمایلی قوی وجود دارد که بگوییم جملات واجد موردی از این نام‌ها، کاذب‌اند؛ به این ترتیب با توسعه معنای «کذب» می‌گوید، غیر از معنای متعارف کذب که صفت گزاره‌ای موجود اما غیر مطابق با واقع است، کذب معنای دیگری نیز دارد، آن معنا فقدان گزاره است.

اما پیشنهاد نهایی کریپکی مورد استقبال قرار نگرفته است. اونز^۱ توسل او به کاربرد شبه‌مضمونی را مبهم دانسته و می‌گوید چگونه وقتی نامی تهی است و معناداری^۲ جملات شامل آن زیر سؤال است، حضور آن در عبارتی بزرگ‌تر معناداری آن را حل و فصل می‌کند؟ اینجا منظور از عبارت بزرگ‌تر می‌تواند گزاره‌های گرایشی مانند «سعید باور دارد که هولمز کار آگاه است» باشد. او دو پاسخ احتمالی به این نقد می‌دهد:

اول، شاید لب حرف کریپکی این است که در زبان طبیعی باید علامت سلبی وجود داشته باشد که وقتی بر جمله فاقد گزاره اعمال شود، جمله‌ای صادق به دست دهد، یعنی

1 Gareth Evans (1946-1980)

2 significance

معنای علامت سلب را باید توسعه داد (استنباط ما از سخن کریپکی نیز همین بود)؛ اما این باز نوعی تحلیل فرازبانی است و خود کریپکی به شدت مخالف آن است. حالت دوم نیز این است که فقدان گزاره به معنای نامفهوم بودن جمله نیست، m می تواند ناموجود باشد؛ ولی مرجع ناموجود خود را با توصیفی تثبیت کرده باشد و بتوان گفت m تحت چه شرایطی گزاره دارد و صادق است؛ اما اولاً شروط فهمیدن گزاره لزوماً همان شروط صدق آن نیست و ثانیاً بسیاری از نام‌های بدون مصداق فاقد وصف خاص هستند (Evans, 1982: 349-350) و ثالثاً این تفسیر هم توسل به نظریه توصیفی است.

دیوید براون^۱ رویکردی شبیه آنچه کریپکی اتخاذ کرده است را دیدگاه «فراگزاره‌ای»^۲ می خواند، یعنی دیدگاهی که سالبه‌های وجودی را در اصل جملاتی می داند که درباره گزاره‌ها هستند نه درباره اشیا (Braun, 1993: 455-456)؛ اما مسئله این است وقتی می گوئید گزاره‌ای وجود ندارد، این «دربارگی» هم بی معناست. براون می گوید شاید منظور کریپکی این است که گزاره‌های رده بالاتر^۳ می توانند به یک معنایی به گزاره‌های رده پایین تر^۴ ارجاع دهند، مثلاً گزاره رده بالاتر «هیچ گزاره صادقی وجود ندارد که p به گزاره رده پایین تر $p =$ «ولکان وجود دارد» ارجاع می دهد، به این ترتیب که «هیچ گزاره صادقی وجود ندارد که ولکان وجود دارد»، با این توجیه که گزاره‌های رده بالاتر دارای عناصری مضمونی هستند و در نتیجه چیزی مثل قاعده معرفی سور وجودی در مورد آن‌ها برقرار نیست تا از وجود گزاره پرسش شود. ولی اشکال اینجاست که چرا همان گزاره‌های رده پایین تر این عناصر مضمونی را نداشته باشند؟ چیستی این عناصر مضمونی برای براون نیز سؤال است، ظاهراً باز توسل به نظریه توصیفی است.

واکنش بعدی از سوی سمن^۵ است. سمن نیز توسل به فراروی مضمونی^۶ را

1 David Braun

2 metapositional

3 higher-level

4 lower-level

5 Nathan Salmon (1951-)

6 intensional-ascent

بررسی نظر کریپکی درباره مسئله نام‌های تهی؛ حافظی و نباتی | ۹۵

گیج‌کننده یافته است. او نیز مانند اونز می‌گوید اگر نامی که بعد از عبارت «که» می‌آید تهی باشد، کل عبارت اصلی هم تهی خواهد بود و این فراروی‌ها صرفاً تسلسلی از جملات فاقد گزاره‌اند (Salmon, 2012: 63)؛ اما اگر توسل کریپکی به سازوکار مضمونی نوعی بازگشت به نظریه توصیفی باشد، باید پذیرای انتقادات خودش به این نظریه باشد (Ibid: 65).

در نهایت برگس^۱ کریپکی را در برابر دوراهی اجتناب‌ناپذیری می‌بیند. او یا باید تحلیل فرازبانی را بپذیرد، یا قبول کند رخنه‌ای در گزاره جمله وجود دارد. برگس مانند اونز تحلیل کریپکی را بسیار شبیه به تحلیل فرازبانی می‌یابد. در تحلیل فرازبانی بخش مشکل‌ساز جمله درون گیومه قرار می‌گیرد و با نقل قول مستقیم ذکر می‌شود، اما کریپکی بخش مشکل‌ساز را درون گیومه قرار نمی‌دهد و می‌گوید «هیچ گزاره صادقی وجود ندارد که شرلوک هولمز وجود دارد» و به این ترتیب اصرار دارد به نحو غیرمستقیم آن را به کار گیرد [تا متهم به ذکر عبارت نشود] ولی به این ترتیب همان مشکل گزاره رخنه‌ای^۲ بازتولید می‌شود (Burgess, 2013: 100).

سخن کریپکی تحلیل فرازبانی نیست، چون غیرازاینکه او صفحات زیادی را به نقد این تحلیل اختصاص داده است، در تحلیل فرازبانی نیازی به توسعه معنای کذب نیست، زیرا جمله حاصل این تحلیل گزاره‌ای بیان می‌کند. به طور مشابه او نگاهی به نظریه وصفی نیز ندارد؛ چون تحت این نظریه نیز جمله تحلیل‌شده، بیانگر گزاره بوده و با همان معنای متعارف کذب، کاذب است. بدون شک توسل کریپکی به مضمونیت مبهم است؛ ولی به نظر می‌رسد بیان کاربرد شبه‌مضمونی (نه مضمونی)، تلاشی متزلزل (چنان‌که خودش قبول دارد) برای تأکید بر نقش گویندگان، بدون متهم شدن به اتخاذ نظریه توصیفی است. کریپکی اینجا هم چشمی به کاربردشناسی زبان دارد، هم به نوعی تن به ابهام در معنای لفظ «کذب» داده است.

1 John Burgess (1948-)

۲ منظور از گزاره رخنه‌ای، گزاره‌ای است که نه صادق است نه کاذب.

او در پایان سخنرانی پنجم وقتی از یافتن کاربردِ سومی برای الفاظ تهی، با بررسی نقدِ دانلان به راسل، ناامید شده بود، گفت برای حل مسئله نام‌های تهی نه تبیین کاربردشناختی بلکه تبیینی دلالت‌شناختی لازم است. پیشنهادی که از دل انتقادات دانلان به راسل و البته با تغییراتِ خود کریپکی حاصل آمده بود، توسل به «تمایز مرجع گوینده از مرجع دلالت‌شناختی»، برای توجیه مثال‌های نقض دانلانی بود. در این پیشنهاد بعد از رفع ایهام، تمایز موردنظر به وحدت تبدیل می‌شد؛ اما اینجا رفع ایهام امکان‌پذیر نیست، چون اصلاً هیچ مرجع دلالت‌شناختی وجود ندارد. به همین سبب گویا کریپکی خود مقصود گویندگان از کاربرد نام‌های تهی را به رسمیت می‌شناسد. او با ملاحظه فعالیت کاربران زبان پذیرفته است که مفهوم «کذب» غیر از معنای متعارف دلالت‌شناختی‌اش که همان عدم تطابق گزاره‌ای موجود با واقع باشد، دارای یک معنای کاربردشناختی نیز هست که همان عدم وجود گزاره است.

تعارض منافع

تعارض منافع ندارد.

ORCID

Mahdi Hafezi
Fereshteh Nabati

<https://orcid.org/0009-0007-0318-7973>

<https://orcid.org/0000-0002-5456-6742>

منابع

- حجتی، س. (۱۴۰۳). مباحثی در فلسفه منطق و زبان: دلالت‌شناسی. تهران: انتشارات موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران.
- حجتی، س. کاشی، م. (۱۳۸۴). چالش‌های پیش روی نظریه کریپکی درباره سمانتیک اسم خاص. نامه فلسفی، ۳۷-۵۴.
- سرل، ج. (۱۹۵۸) اسمای خاص. (م. ع. عبداللهی، مترجم). نقد و نظر، شماره ۳۳، صص. ۲۸۰-۲۸۹.
- شکسپیر، ویلیام (۱۵۹۹) هملت. (م. ش. ادیب سلطانی، مترجم). تهران: نگاه
- فرگه، گ. (۱۸۹۲). درباره معنا و دلالت. در پژوهش‌های منطقی-فلسفی-زبانی گوتلوب فرگه (ط. جابری، مترجم). صص. ۳۹-۷۰. تهران: نی.
- کریپکی، س. (۱۹۸۰). نام‌گذاری و ضرورت. (ک. لاجوردی، مترجم) تهران: هرمس.
- موحد، ض. (۱۴۰۰). دلالت‌شناسی اسم‌های خاص و داستانی در آرای ابن‌سینا، کریپکی و اومبرتو اکو. در ض. موحد، تأملاتی در منطق ابن‌سینا و سهروردی (ص. ۱۲۱-۱۴۶). تهران: هرمس - انتشارات موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران.
- ویتگشتاین، ل. (۱۹۵۳). تحقیقات فلسفی. (م. حسینی، مترجم). تهران: هرمس، کرگدن.

References

- Braun, D. (1993). Empty Names. *Noûs*, 449-469.
- Braun, D. (2005). Empty Names, Fictional Names, Mythical Names. *Noûs*, 596-631.
- Burgess, J. (2013). *Saul Kripke*. Cambridge: Polity Press.
- Evans, G. (1982). *The Varieties of Reference*. Oxford University Press.
- Inwagen. (1977). Creatures of Fiction. *American Philosophical Quarterly*, 299-308.
- Kripke. (2011). Vacuous Names and Fictional Entities. In Kripke, *Philosophical Troubles* (pp. 52-74). New York: Oxford University Press.
- Kripke, S. (2013). *Reference and Existence: The John Lock Lectures*. New York: Oxford University Press.
- Marek, J. (2024) ,*Spring Alexius Meinong* .The Stanford Encyclopedia of Philosophy:
<https://plato.stanford.edu/archives/spr2024/entries/meinong>
- Mill, J. S. (2006). Of Names. In G. L. Jennifer Hornsby, *Reading Philosophy of Language: Selected Texts with Interactive Commentary* (pp. 18-26).

Wiley-Blackwell.

Salmon, N. (2012). Fiction, Myth, and Reality. In A. Berger, *Saul Kripke* (pp. 49-77). Cambridge University Press.

Thomasson, A. (2003). Speaking of Fictional Characters. *Dialectica*, 205-223.

References [In Persian]

Frege, G. (1892). *On sense and reference*. In G. Frege, *Logical-philosophical-linguistic investigations*. translated by T. Jaberri.: 39-70. Tehran: Ney. [in Persian]

Hojjati, S. (2024). *Discussions in philosophy of logic and language: Semantics*. Tehran: Iranian Research Institute of Philosophy press. [in Persian]

Hojjati, S., & Kashi, M. (2005). Challenges facing Kripke's theory on proper name semantics. *Philosophical Letter*: 37-54. [in Persian]

Kripke, S. A. (1980). *Naming and necessity* translated by Kave Lajevardi. Tehran: Hermes. [in Persian]

Movahed, Z. (2021). Semantics of proper and fictional names In the views of Avicenna, Kripke and Umberto Eco. In Z. Movahed, *Reflections on the logic of Avicenna and Suhrawardi* (pp. 121-146). Hermes - Iranian Research Institute of Philosophy press. [in Persian]

Searle, J. (1958). Proper Names. translated by M. A. Abdollahi. *Naghd & Nazar*, number 33: 289-280. [in Persian]

Shakespeare, W. (1599). Hamlet. translated by M. S. Adiboltani. Tehran: Negah. [in Persian]

Wittgenstein, L. (1953) *Philosophical Investigations*, translated by M. Hoseini Tehran: Hermes & Kargadan. [in Persian]

استناد به این مقاله: حافظي، مهدی، نباتی، فرشته. (۱۴۰۴). بررسی نظر کریکی درباره مسئله نام‌های تهی، فصلنامه علمی حکمت و فلسفه، ۲۱(۸۳)، ۶۳-۹۸. doi: 10.22054/wph.2025.79916.2246

Hekmat va Falsafeh (Wisdom and Philosophy) is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.